შრომა
სურათებიანი დამატება
დამატების № 22 ხუთშაბათი 22 ივნისი, 1906 წ. გაზეთის № 64

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მარსელიელნი.

(საფრანგეთის რევოლიუციის დროის მოთხრობა)

ფელიქს გრასი.

VII

თავისუფლება ან სიკვდილი!

მთელი დღე და ღამ არა ჩასულა-რა ჩვენს პირში, გარდა პურისა, რომელიც ღამე ვჭამეთ და მაინც შიმშილს არა ვგრძნობდით, ერთმანერთს ვეხვეოდით, გიჟებივით ვცეკვავ, დით ოქროთი დაფერილ სასახლის ოთახებში და ხმა მაღლა ვმღეროდით კარმანიოლას. ამ რიგად მეფის და დედოფლის ოთახებში შევედით. პირველ ოთახში სურათები ჩამოვგლიჯეთ და ფურთხით ავამსეთ. უკანასკნელი ოთახი ბრჭყვინავდა ოქროთი, ძვირფას არშიებით და სარკეებით. მორგანი გადაიტყლარჭა ძვირფას საწოლზე, ჩვენ კი ვცეკვავდით და დავხტოდით გამარჯვებით ალტაცებულნი.

უცბად თავში გამირბინა: სად არის ვოკლერი-მეთქი. დიდი ხანი იყო არ მენახა. ნუ თუ დასჭრეს ან მოჰკლეს? შეშინებულმა ძებნა დავუწყე. გიჟივით დავრბოდი ამოდენა ოთახებში და ყოველ გვამს ვათვალიერებდი. აივანსა და ბაღში ვიყურებოდი, მაგრამ იქ გვარდიელები და პატრიოტები სიხარულის ცრემლებით ერთმანეთს ეხვეოდნენ, ზოგან დაჭრილებს ქრილობას უხვევდნენ. ვოკლერი არსად იყო. ერთ სარკმლიდან საშინელი სანახავი დავინახე. სარდაფში, ჰაერის შესავალ მილთან იდგა პლანშო ცულით ხელში როგორც კატა თაგვის სოროსთან.

საცოდავი შვეიცარლები სარდაფში დამალულიყვნენ და ახლა ამ მილიდან ძვრებოდნენ თითო-თითოდ, მაგრამ როგორც გამოჰყოფდნენ თავს, პლანშო დაჰკრავდა ცულს, თავს გააგდებინებდა და გვამს გადააგდებდა, გვამების ხროვა თან და თან იზრდებოდა, პლანშო მაინც თავს არ ანებებდა. შესაზარი სანახავი იყო.

მაგრამ, აი, ვიღაც გვარდიელი მივიდა და დაელაპარაკა. თვალები ამიჭრელდა — ნუ თუ ეს საზიზღარი სურტო იყო, ეხლა რომ თავის ბატონი მოჰკლა! დამაცადე, ახლა კი ხელიდან არ წამიხვალ! ავიღე ორთავე ხელში თითო დამბაჩა და ჩავირბინე ძირს.

გზაზე შემხვდა ვოკლერი, ისიც მე დამეძებდა.

— სად მირბი, პასკალ? — მკითხა იმან.

— წამოდით, წამოდით! სურტო ეზოშია პლანშოსთან. უნდა მოვკლა, როგორც ძაღლი!

ვოკლერი გამომყვა. გავიარეთ მრავალი ოთახი, ბოლოს გავედით გარედ, სადაც ულმობელ პლანშოსაგან თავებ დაჭრილი გვამები ეყარა. მაგრამ აღარც პლანშო სჩანდა სადმე და აღარც სურტო. საცალა გაჰქრნენ, მე კი დარწმუნებით ვიცოდი, რომ აქ იყვნენ ორივენი.

*) იხილე დამატება № 21.

სიბრაზით ტირილი დავიწყე, რაკი იმ ავაზაკის ჯავრი ვერ ამოვიყარე.

— კარგი, კარგი, — მითხრა ვოკლერმა, — შენ სწორედ შესცდი. წავიდეთ, დასვენება გინდა და დანაყრება. ამხანაგები გველიან. აგერ გესმის, დაბრუნების ნიშანიც დაჰკრეს.

ბატკანივით გავყევი და თან უკან ვიხედებოდი, სურტო ხომ არ დაბრუნდა მეთქი. ჩქარა მივედით მეფის კართან. მარსელიელების დაფ დაფის ხმა ისმოდა. გარნიე სისხლით შესვრილ ხელცახოცით თავშეკრული ჯარსასწორებდა. მე და ვოკლერი მაშინვე ჩვენს ალაგას ჩავდექით და მივესალმეთ ამხანაგებს გახარებულნი, რომ გავიმარჯვეთ და ცოცხლები გადავრჩით. მაგრამ ძალიან ბევრნი გვაკლდნენ, ხუთას კაციდან სულ ორასნი ვიყავით. შემდეგ ცოტ-ცოტად გვემატებოდნენ ამხანაგები, რომელთაც საეროვნო საკრებულოში

მოისგენა. — სურათი ჭერტერ-ნისა

მიიყვანეს ტყვეები და მიიტანეს განძეულობა, მეფის სასახლეში ნაპოვნი. ვოკლერმაც მიიტანა ერთი ქისა ოქროს ფუ-

მაისის დღე.—სურათი შრამის.

ლი, მეფის ოთახში ნაპოვნი. ყოველ დაბრუნებულ ამხანაგს ცრემლით ვეგებებოდით. გაიარა რამდენსამე ხანმა, აღარავინ მოგვემატა. კაპიტანმა უბრძანა, დაფი შეეყენებინათ. მერე ჩამოთვალა ყველას სახელი და გვარი. თუ რომელიმე გვარის თქმაზე ხმას არავინ გასცემდა, მაშინვე სამგლოვიარო დაფს დაჰკრავდნენ, ამ ნიშნით ყველა მიხვდებოდა, რომ ამა და ამან თავისუფლებისთვის თავი შესწირა. ბოლოს აღმოჩნდა, რომ სულ ორასი კაცი დაგვაკლდა, ამათში ოცი მკვდარი და ასოთხმოცი დაჭრილი. ამ ანგარიშის დროს გვარდიელებს მიცვალებულების გვამები გამოჰქონდათ. როდესაც სამატის გვამი გამოასვენეს, სამხედრო პატივი ვეცით. ცრემლით აგვევსო თვალები, სამხედრო წესი დავივიწყეთ, ყველანი მივცვივდით მეგობარს და დაუკოცნეთ ის გაყინული ხელები, რომლითაც მარსელიდან პარიზამდე მოიტანა თავისი დროშა, რომელზედაც აღნიშნული იყო ადამიანის უფლებანი.

ბოლოს გზას გავუდექით. როგორც-კი გადავდგი რამდენიმე ნაბიჯი, რაღაც სისველე ვიგრძენ ჩექმაში და თვალებში ამიჭრელდა. გონს რომ მოვედი ხელზე დავიხედე, ვნახე რომ თითიდან სისხლი გადმოდიოდა. ექკი არ იყო, დაჭრილი ვიყავ.

— მეც დაჭრილი ვარ,—ვყვიროდი სიხარულით,—გაუმარჯოს ეროვნებას!...

თავმოწონებული ვაჩვენებდი ჭრილობას ჩემ ამხანაგებს, რომელნიც ხარხარებდნენ და უკვირდათ ჩემი სიხარული. საშინელი ტკივილი ვიგრძენ და უცბად თითი პირში ვიტაკე, როგორც ბავშვობისას, როცა ქვებზე ბობლკით გავიჭრიდი ხოლმე თითს. რასაკვირველია, მარსელიეზას სიმღერაში მონაწილეობას ვეღარ ვიღებდი, იმითი-ღა ვნუგეშობდი, რომ ქუჩაში მიმავალი ხალხი გვიძახდა: „გაუმარჯოს მარსელელებს!“

რამდენისამე საათში გასაოცარი ცვლილება მოხდა. ამ მდიდარ უბნის მცხოვრებნი და ლიპიანი ვაჭრები, რომელნიც ამ ცოტა ხანში ქვებს გვესროდნენ, ახლა „ვაშას“ დაგვძახოდნენ და იმათ სახლის კედლებზე, სადაც წარწერილი იყო: „გაუმარჯოს მეფეს, გაუმარჯოს დედოფალს“, საჩქაროდ წაიშალა და იმის მაგიერად გამოჩნდა წარწერა: გაუმარჯოს მარსელელებს, ძირს მტარვალნი, გაუმარჯოს ეროვნებას!“

წმ. იოანეს კამარასთან რომ მივედით, შევდექით, წასვლა შეუძლებელი-ღა იყო სივიწროვის გამო. სანტერი მოუქლოდა პარიზელ გვარდიის ბატალიონებს. მთელი დღე და ღამე, აქ მდგარიყვნენ და უცდიდნენ, გავიმარჯვებდით თუ არა. რასაკვირველია, თუ დავმარცხდებოდით, ესენიც ჩვენი წინააღმდეგნი იქნებოდნენ, ახლა კი ხალხთან ერთად სალამი გვიძღვნეს და დაიძახეს!

— გაუმარჯოთ მარსელელებს!...

ამათი სალამი ვერ მოგვატყუებდა და ჩვენ ერთმანეთს ვეუბნებოდით:

— აი რანი არიან პარიზელები! ახლა ეგენი ჩვენს გაკეთებულს საქმეში თავს გამოიკოკლოცინავებენ, ვითომ ჩვენზე უკეთესი რესპუბლიკელები არიან. სანტერი, რომელიც სულ აგვიანებდა სასახლის აღებას, ხვალვე თავის ქებას მოჰყვება და ყველას აალაპარაკებს, რომ ჩვენ დავიხსენით სამშობლო, ეჰ, ოღონდ საქმე არ გაგვიფუჭონ და ჯანაბამდისაც გზა ჰქონდეთ! მართალს ამბობენ; საფრანგეთი მშვენიერია ნაყოფიერებით და პარიზი მისი გულია, მაგრამ ამ გულში მატლი იმალება.

დიდის გაჭირვებით მივდიოდით ყაზარმებისაკენ, ყოველ ნაბიჯზე გვხვდებოდა მთვრალი კაცი და ქალი; ესენი მოათრევდენ არისტოკრატებს და მღვდლებს და მოჰქონდათ სხვა და სხვა ნივთი, საყდრებსა და მდიდარ ოჯახებში დაპარული. ჩვენ, სამხრეთელი წითელნი, რომელთაც ავაზაკებს გვეძახდნენ, თავის დღეში არ ვიკადრებდით ამას, ტყვეებსაც კი განთავისუფლებდით. ამ ხალხს კი სამარცხვინოდ მიაჩნდა ჩვენი გამარჯვება და მით სამშობლოს და ადამიანის უფლების აღდგენა, ახლა ჩვენს ჯავრს არისტოკრატებზე ყრილობდნენ და მათის სისხლით უნდოდათ თავიანთის სირცხვილის ჩამორეცხა.

სამი საათი შესრულდა, ყაზარმებში რომ მივედით პარიზის ციხეები სავსე იყო არისტოკრატებით და უბედურ ხალხით, რომელთაც არისტოკრატებად სთვლიდნენ. ჩვენ ყველასთვის თავისუფლების მოხვეჭა გვინდოდა, ხალხის ნაძირალნი-კი თავიანთის ბუნაგებიდან გამოძვრნენ და შურის ძიებას და ქურდობას მიჰყვეს ხელი, ჩვენგან მოპოვებული თავისუფლება ბოროტად მოიხმარეს.

თუმცა ისევ ბავშვი ვიყავ, მაგრამ ეს კარგად მესმოდა.

ყაზარმაში ბლომად დაგვხვდა პურიც და ღვინოც. კეთილმა მორგანმა მაშინვე შემიხვია თითი და საჩქაროდ დამაციწყა ჭრილობა. რაკი ღონე მოვიკრიფეთ, მე და ვოკლერი ერთმანეთს ვანიშნებდით, რომ შინ მოუთმენლად გველოდნენ ლაზული და ადელინა.

— პასკალ შეგიძლიან სახლამდის მისვლა? მკითხა ვოკლერმა,—ხომ იცი, მოუთმენლად გველიან.

სანამ სახლამდის მივიდოდით, მრავალი მთვრალი ხალხი შემოგვხვდა, რომელნიც ხმლებს იქნევდნენ და რაც ძალა და ღონე ჰქონდათ ღრიალებდნენ: „გაუმარჯოს მარსელელებს!..

როგორც კი კარი დავარაკუნეთ, მაშინვე გაგვიღეს. ვოკლერი ლაზულის გადაეხვია და მერე ადელინას, პატარა კლარე ფეხებში ჩაუვარდა თავის მამას, ქანტონამ-კი, პლანშო რომ ვერ დაინახა, ტირილი მორთო.

— მოჰკლეს ჩემი პლანშო! ვიცოდი, რომ შინ აღარ დაბრუნდებოდა! რაღა მაღირსებს პლანშოს ნახვას!..

ისე ვიყავით გახარებულნი ჩვენების ნახვით, რომ ყურადღებას აღარ ვაქცევდით ქანტონას და ვერ შევამჩნიეთ პლანშო როგორ შემოვიდა კარებში. საშიშარი სანახავი იყო: თავიდან ფეხამდე სისხლში შესვრილს ხელში ცული ეჭირა. ცოლმაც კი ვერ იცნო პირველ დანახვაზე.

— პლანშო, შენა ხარ? რა საშინელი სანახავი ხარ, თითქო დაკლულ ხარის მუცელში გიგორავნიაო. დაჭრილი ხომ არა ხარ?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— არა, მაგრამ ხელებს კი დიდი ჯაფა მივაყენე. აი, ამ ცულით ჩვიდმეტი თავი მოვკვეთე. ამას გარდა ერთის პატრიოტის დახმარებით ხალხის ბრბოს გადავეცი ჩვენი უბნის არისტოკრატები, რომელთაც კი ვიცნობდი. ეს არის ეხლა ერთი კიდევ დავიჭირეთ თორმეტი კარის ქუჩაზე. ვიღაც მარკიზია, სახელი დამავიწყდა. ეჰ, სულ ერთია, ჩემი გილიოტინისთვის აღარ გამოდგება.

— ყოვლად წმინდა ღვთისმშობელო!—წაიდუდუნა ადელინამ და გულშეწუხებული დაეცა.

— გაჩუმდი, პლანშო!—უთხრა ვოკლერმა:—ხომ ხედავ, საწყალ ბავშვს გული შეუწუხდა შენის წყალობით.

— ნუ თუ ჩემმა ქმარმა მოახდინა ამდენი საშინელება?—სთქვა ქანტონამ და დაიწყო ტირილი.

მე და ლაზულიმ ზევით ავიყვანეთ ადელინა და საწოლზე დავაწვინეთ, რადგან გილიოტინები წაეღოთ. პლანშო ისევ თავის მამაცობას იკვეხოდა.

— არა, რა გაღმუვლებს, — უთხრა ცოლს, — წინადვე მეტყოდი, რომ ეგ ბავშვი მაგისთანა სუსტია. არა უშავს-რა, გაივლის, თურინჯის წყალი დაალევინეთ. მაშინ რაღა დაემართებოდა, რომ ენახა, იმ მილეულ მარკიზს რამოდენა დანით მივარდა ერთი დედაკაცი. მე რომ არ დამეშალა, გამოჰფაშავდა.

— ეგ ქოფაკი ქაკრასა იქნებოდა!—სთქვა ვოკლერმა.

— დიაღ, დიაღ, ქოკრასა ჰქვიან.

— მაშ თქვენ გაგიციათ მარკიზ ამბრენი და ის პატრიოტი, რომელიც თქვენ გეხმარებოდათ, საზიზღარი სურტოა. ის ლაქიაა მარკიზისა და საყვარელი მარკიზის ცოლისა, იმ ბოროტმა სულმა თავისის ხელით მოჰკლა მრავალი პატრიოტი და თავისი ბატონი კი იმ განზრახვით გასცა, რომ შეელახოს მისი ღირსება და ხელში იგდოს მარკიზის ქონება იმის ქვრივის შერთვით. ძალიან კარგი საქმეები ჩაგიდენია, პლანშო! თქვენ ყოველთვის პატიოსან პლანშოს გეძახდნენ, ამ ცოტა ხანში ახალი სახელი გიწოდეს—პლანშო—თავისუფლება, თქვენ კი დაეხმარეთ ავაზაკს და კაცის მკვლელს, რომელიც დღეს დილით სასახლის სარკმლიდან მარსელელებს თოფს გვესროდა.

— ვოკლერ, დარწმუნებული ხარ, რომ მართალს ამბობ?

— რა თქმა უნდა, როგორც იმაში, რომ თითო ხელზე ხუთი თითი მაბია. პასკალ უფრო მეტს გიამბობთ სურტოზე, რომელმაც თითონ ეს კინაღამ მოჰკლა. რა საჭიროა სიმართლის დაფარვა—აი გეტყვით: ადელინა ჩემი ქალი კი არა, უბედური მარკიზ ამბრენის ქალია, ჩვენ ის აფთარი ქაკრასის ხელიდან დავიხსენით. ამისმა დედამ და სურტომ იმას ჩააბარეს ადელინა მოსაკლავათ. რას იტყვით ამიზედ, პლანშო?

— აბა რა გითხრათ!—დაიყვირა გაცეცხლებულმა პლანშომ და ცული აიტაცა: მე კი ძალიან საქმეები გავაკეთე, მაგრამ ის არ მესმის, რატომ აქვე არ მოგკალი, რომ მოტყუებით ჩემს სახლში დაწყევლილ არისტოკრატის ქალი შემოათრიე.

— მე კი,—მიუგო ვოკლერმა და მიადო შუბლზე დამბაჩა,—ახლავ გაგამგზავრებ მამა-პაპასთან, თუ ახლავ არ წამოგვყვები მე და პასკალს მარკიზის დასახსნელად და მის მაგიერ სურტოს და ქაკრას არ მისცემ ხალხს.

პლანშომ უკან დაიწია, ბურბუშელაზე დაეცა და შიშით აკანკალა.

— მზადა ვარ, შენი ნება ავასრულო, მაგრამ მარკიზის შველა გვიანღაა. ვინ იცის, რომელ საპყრობილეში დაამწყვდიეს, განა ცოტაა პარიზში... სურტომ, ქაკრამ და მარკიზამკი მთლად გაძარცვეს მარკიზი და გაიქცნენ. სად ვიპოვით ჩვენ იმათ?

— უბედურო! რაღა პატრიოტი ხარ, როცა ქურდებს საშუალება მიეცი, სხვისი სახლი გაეძარცვათ? ჰხედავდით, რომ ქურდობდნენ და ვერც-კი მიხვდით, რა ხალხი იყო. ოჰ, პლანშო, პლანშო, ჩემო სახლის პატრონო! ამის შემდეგ თქვენ თითონ ქურდი ხართ!

პლაშომ ხელიდან დაუშვა ძირს ცული; სახე გაუფითრდა და ცრემლ მორეულმა უთხრა:

— მაპატიე, ვოკლერ, შენ მართალი ხარ—მე კი უბედური. მაგრამ მერწმუნე, მე ეგ მოუფიქრებლად მომივიდა და არა განძრახ. ჩემ ცოლს ნურას ეტყვი. მასწავლე, როგორ გავასწორო ჩემი დანაშაული.

— როგორ გაასწორო დანაშაული? ძალიან ადვილათ. უნ და დაუბრუნდეს უდანაშაულო ადელინას მამა და ქონება, რომელიც თქვენის დახმარებით მოჰპარეს სურტომ და საზიზღარმა ქაკრასმა.

— სიმართლეს ამბობ, ვოკლერ... მე პატიოსანი პლანშო, რომელსაც არას, დროს სხვისი გროშიც არ ამიღია, ქურდათ გამოვედი, მაგრამ ვფიცავ, ჩემს თავს მოსვენება არ ვაღირსო, სანამ ეს ჩირქი არ მოვაშორო ჩემს უმწიკვლო სახელს. ვფიცავ, მთელ პარიზს შევძრავ, სათითაოდ ყოველ სახლში მოვძებნი და ცოცხალს ან მკვდარს ვიპოვნი ადელინას მამას. იმ ქურდ სურტოს, საზიზღარ მარკიზას და ღვთის გარეგან ქაკრასს კი საკადრისად გადავუხდი.

ვოკლერ შეებრალა თავისი მეგობარი, გადაეხვია და ორივენი ატირდნენ.

ორის სიტყვით დაასურათეს, რაში იყო საქმე და მას შემდეგ ჩვენი საფიქრებელი და საგანი გახდა,—დაგვებრუნებინა საცოდავის ბავშვებისთვის მამა და ის სამი უკეთესი სასტიკად დაგვესაჯა.

მეორე დილას სამივენი წავედით, თითოს რამდენიმე ქუჩა და საპყრობილე დავუნიშნეთ ამბის შესატყობად სად და რა ადგილს იყო მარკიზი, გარდა ამისა უნდა მიგვეგნო იმ ბუნაგისთვის, სადაც იმალებოდნენ ის დაწყევლილი ქურდები. შინ მხოლოდ შუაღამისას ვბრუნდებოდით დაღალულ-დაქან-

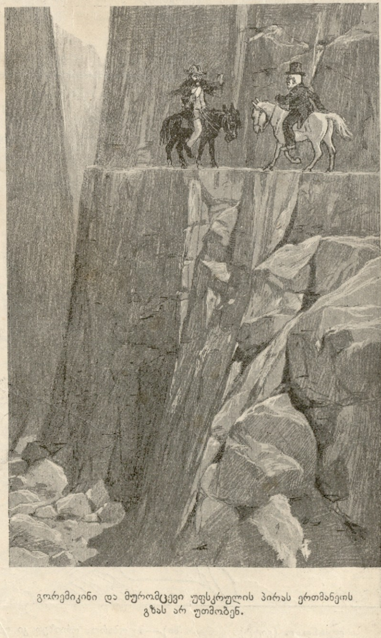

გორემიკინი და მურომცევი უფსკრულის პირას ერთმანეთს გზას არ უთმობენ.

ცულნი და სასოწარკვეთილნი. სულ ვატყუებდით საწყალ ადელინას, რომელმაც ჯერ არ იცოდა ძმის სიკვდილი, მხოლოდ მიხვედრილი იყო, რომ მის მამას რაღაც უბედურება შეემთხვა და წარმოდგენილი ჰქონდა, რომ იმისი დედა საშინლად სწუხდა მისი უნახაობით. ჩვენც ყოველ დღე ვპირდებოდით, რომ მეორე დღეს დედ-მამასთან წავიყვანდით.

თუმცა ვწუხდი, რომ ასე ვატყუებდი ადელინას და ვიცოდი, რომ ერთხელაც არის უნდა გამოვტეხილიყავით, მაგრამ მაინც ეხლაც-კი სიამოვნებით ვიგონებ იმ წამებს, რომელიც მაშინ გავატარე იმასთან. ყოველ საღამოზედ გამოგვკითხავდა მთელი დღის ამბავს და რაკი გულს ცოტად მაინც დაიმშვიდებდა, თითს შემიხვევდა და მერე მხიარულად და სიყვარულით მემსახურებოდა ვახშამზე. ადელინას ახლო ყოფნა, მისი მომხიბლავ სახის ხილვა, მშვენიერ თმების და ვარდის ფერ ლოყების შეხება რაღაც უცნობი გრძნობით მივსებდა გულს; სისხლი მიდუღდა და თავში მივარდებოდა, მე სულელს კი არ მესმოდა, რა იყო მიზეზი.

დრო გადიოდა და ბოლოს დადგა ის [illegible]დური დღეც, რომელ დღესაც მარსელელნი უნდა გავსული[illegible]ით პარიზიდან და მასთან სიმართლეც გაგვემჟღავნებინა ად[illegible]ნასთვის. მეორე დღეს ჩვენ ბატალიონს ფული უნდა მი[illegible] საკანონო საკრებულოსგან გადაწყვეტი[illegible] ჩვენი ხარ[illegible] [illegible]ასახადად და შემდეგ დავბრუნებულიყა[illegible] სამხრეთს. [illegible]იტეთ, რომ, სანამ მე და ვოკლერი წავიდოდით ფულის მ[illegible]ღებად, ლაზული და ჟანტონა ეტყოდნენ სრულ სიმართლ[illegible]ადელინას და ურჩევდნენ ჩვენთან ერთად დაბრუნებას ავინი[illegible]ი და იქ ვოკლერის სახლში დარჩენას.

მზის ამოსვლამდე ავდექი და ვოკლერზე ად[illegible]ე წავედი ყაზარმაში. იქ დამიხვდნენ მორგანი, პელლუ და სხვები, რომელნიც მხიარულად ხელში აჩხრიალებდნენ მიღებულ ფულს.

— დეეშურე, დეეშურე, ბიჭუნა!—მითხრა მორგანმა,—მიიღე შენი ფული. და წამოდი ჩვენთან. დღეს უნდა ვქეიფოთ, უამისოდ პარიზიდან წასვლა არ შეიძლება.

მეც წამიყვანეს ფულის მისაღებად, არ ვიცოდი სად წამეღო ამდენი ფული მორგანმა ჯიბეში ჩამიდო, გამიყვანა ქუჩაში და მიყვიროდა:

— წამო, წამო, დროა ლუზა ავხსნათ.

ხუთი ამხანაგი ხელდაჭერილები წავედით. პირველსავე დუქანში ორ-ორი ჭიქა არაყი გადავკარით და სიმღერით წავედით.

პარიზელები ყველგან პატივისცემით გზას გვაძლევდნენ, ჩვენც, როგორც გამარჯვებულნი, დიდის ყოფით მივდიოდით. აი მეორე დუქანიც, აქაც დავლიეთ და კიდევ წავედით. გავიარეთ ხიდი და მივადექით ერთს დუქანს, რომელსაც ეწერა „ავინიონი“.

— შევიდეთ,—სთქვა მორგანმა,—აქ კარგი წითელი ღვინოა, ზეთის ხილი და შემწვარი ვირ-თევზა. ძალიან გვშიოდა და სიამოვნებით შევყევით. საჩქაროდ მოგვიტანეს შემწვარი თევზი და ჩვენც სიამოვნებით დავუწყეთ ჭამა.

— ძალიან მლაშეა ეს თევზი, შენიშნა პელლუმ.

— ეგ არაფერია,—მიუგო მორგანმა,—უფრო მოგვწყურდება.

მართლაც, ყველამ ერთბაშად გადავყლაპეთ თითო ბოთლი წითელი ღვინო, მერე ბურგონისა და ლიკიორი. ამ დროს ჩვენ წინ ურმებით გაატარეს არისტოკრატები: ესენი იყვნენ ტუსაღები, რომელნიც ვერსალში მიჰყავდათ, რომ ცოტა მაინც გაეხალვათებინათ სავსე საპყრობილეები. მათ მისდევდა ხალხის ბრბო, რომელიც ლანძღავდა და ტალახს და ქვებს ესროდა ამ არისტოკრატებს.

ელენე ანცუთნოვსკისა.

(დასასრული იქნება.)

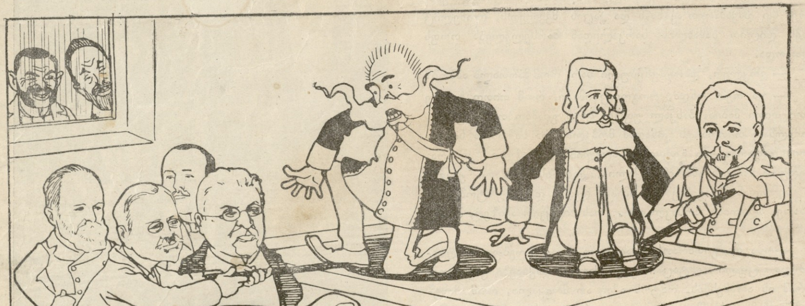

დურნოვო (ვიტტეს ფანჯარაში).—მეგობარო, დროზედ კი დავახწიეთ თავი წამებას! **ვიტტე**, აკი გითხარ: საცა არა სჯობს, გაცლა სჯობს გახრწნილის მმართველისაო.

რედაქტორ-გამომცემელი **გრ. ხ. რცხილაძე.**

ელექტრონის სტამბა წიგ. გამომც. ქართ. ამხ—სა.

ვანქის დიდი ქუჩა—ტელეფონი № 37.